

ANATOMI: Holdundervisning
 Anatomisk afsnit
 Tandsygdomslære
 Odontologisk Institut, Health
 Henrik Løvschall

KNOGLEORIENTERING: MENNESKETS SKELET

INDLEDNING
 MENNESKETS SKELET
 HVIRVELSØJLEN
 BRYSTKASSEN
 BÆKKENET
 OVEREXTREMITETENS SKELET
 UNDEREXTREMITETENS SKELET

MENNESKETS SKELET

KNOGLER

funktioner	bevægeapparat stillads beskytte marv				
Inddeling	<table style="border: none;"> <tr> <td style="vertical-align: top;">lange</td> <td>rørknogler marvrum diafysen epifysen</td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: top;">korte flade uregelmæssige pneumatiserede</td> <td></td> </tr> </table>	lange	rørknogler marvrum diafysen epifysen	korte flade uregelmæssige pneumatiserede	
lange	rørknogler marvrum diafysen epifysen				
korte flade uregelmæssige pneumatiserede					

det aksiale skelet

hvirvelsøjlen	<i>(columna vertebralis)</i>
ribben	<i>(costae)</i>
brystben	<i>(sternum)</i>
kranium	

det appendiculære skelet

overextremitet	<i>scapula</i> (skulderblad) <i>clavicula</i> (nøgleben) frie del
underextremitet	hofteben (<i>coxae</i>) frie del

 HVIRVELSØJLEN (COLUMNA VERTEBRALIS)

---

halsdel (<i>pars cervicalis</i>)	7	halshvirvler (<i>vertebrae cervicales</i>)	
brystdel (<i>pars thoracalis</i>)	12	brysthvirvler (<i>vertebrae thoracales</i>)	
lændedel (<i>pars lumbalis</i>)	5	lændehvirvler (<i>vertebrae lumbales</i>)	
bækkendel (<i>pars pelvina</i>)	5	korsbensvirvler (<i>vertebrae sacrales</i>)	⇐ korsben (<i>os sacrum</i>)
	4-5	halehvirvler (<i>vertebrae coccygeae</i>)	⇐ haleben (<i>os coccygis</i>)

<u>en hvirvel</u>	foramen vertebrale	⇐ hvirvelkanalen (<i>canalis vertebralis</i>)
	hvirvellegemet (<i>corpus vertebrae</i>)	⇐ <i>discus intervertebralis</i>
	hvirvelbuen (<i>arcus vertebrae</i>)	⇐ <i>foramen intervertebrale</i>
	tappe	1 torntap (<i>processus spinosus</i>)
		2 tværtappe (<i>processus transversus/si</i>)
		2 x 2 ledtappe (<i>processus articulares</i>)
		inferiores
		superiores

hvirvlernes særpræg

ringhvirvlen (<i>atlas</i>)	mangler torntap og hvirvellegeme <i>arcus anterior</i> <i>arcus posterior</i> <i>massa lateralis</i>
taphvirvlen (<i>axis</i>)	extra lang tap (<i>dens axis</i>)
halshvirvler (<i>vertebrae cervicales</i>)	<i>foramen transversarium</i> i hver tværtap torntappe tvedelt spids (på nær sidste..)
brysthvirvler (<i>vertebrae thoracales</i>)	facetter til ribben på hvirvellegemer og tværtappe hjerteformede hvirvellegemer
lændehvirvler (<i>vertebrae lumbales</i>)	meget store nyreformede hvirvellegemer

hvirvelsøjlels krumninger

halsdel	konkav bagud	lordose
brystdel	konveks bagud	kyfose
lændedel	konkav bagud	lordose
bækkendel	konveks bagud	kyfose
afvigelse i frontalplanet	konveks til side	scoliose

 BRYSTKASSEN (THORAX)

---

	brysthvirvler tolv ribben i hver side brystbenet	
<u>tremmekasse</u>	muliggør åndedræt beskytter	
<u>costa</u> (et ribben) består af	ribbensknogle (<i>os costale</i>) ribbensbrusk (<i>cartilago costalis</i>)	
	7 <i>costae verae</i> hæfter brystbenet 3 <i>costae spuriae</i> hæfter ribben ovenfor 2 <i>costae spuriae</i> ender frit	
	<i>spatia intercostalia</i> <i>apertura thoracis superior</i> <i>apertura thoracis inferior</i> ribbenskurvaturen angulus sterni epigastriske vinkel <i>cavitas thoracis</i> (brysthulen)	
	ribbenshoved (<i>caput costae</i>) ribbenshals (<i>collum costae</i>) ribbenslegeme (<i>corpus costae</i>)	
	led	(caput-hvirvellegeme; collum-tværtap)
brystben (sternum)	<i>manubrium sterni</i> <i>corpus sterni</i> <i>processus xiphoideus</i> <i>incisura jugularis</i> <i>angulus sterni</i>	“håndtag” “klinge” “spids” øvre indkærvning vinkel bagud
	led	(manubrium sterni-clavicula; manubrium sterni-to ribben)
brysthulen	<i>cavitas thoracis</i>	

 BÆKKENET (PELVIS)

---

det store bækken *pelvis major*

det lille bækken *pelvis minor*

<i>cavitas pelvis</i>	rørformet hulhed i det lille bækken
<i>acetabulum</i>	ledskål
<i>linea terminalis</i>	indre kant
<i>promontorium</i>	kant på korsbenet
bækkenbunden symfyse	

bækkenet (*pelvis*) hofteben

	<i>os coxae</i>
korsben	<i>os sacrum</i>
haleben	<i>os coccygis</i>

hofteben (*os coxae*)

dannet af	<i>os ilium</i> (flankebenet) <i>os pubis</i> (skambenet) <i>os ischii</i> (sædebenet)
-----------	--

hoftebenskammen *crista iliaca*
forreste spids (*spina iliaca anterior*)

hofteled (*articulatio coxae*)

acetabulum-caput femur

 OVEREXTREMITETENS SKELET

<i>Skulderbæltet</i>	nøgleben (<i>clavicula</i>) led	manubrium sterni-clavicula clavicula-scapula
	skulderblad (<i>scapula</i>) skulderhøjen (<i>acromion</i>) skulderkammen (<i>spina scapula</i>) led	(scapula-humerus; clavicula-scapula)
<i>Den frie del</i>	overarmsben (<i>humerus</i>) underarmsknogler (<i>ossa antebrachii</i>) håndens knogler	håndrodsknogler (<i>ossa carpi</i>) mellemhåndsknogler (<i>ossa metacarpi</i>) fingerknogler (<i>phalanges</i>)
<u>overarmsben</u>	<i>extremitas proximalis</i> <i>extremitas distalis</i> <i>corpus humeri</i>	<i>caput humeri</i> ledflade mod <i>scapula</i> ledflader mod albueledet
<u>underarmsknogler</u>	albueben (<i>ulna</i>) spoleben (<i>radius</i>)	ledflade mod albueled ledflade mod bruskskive i håndrod ledflade mod albueled ledflade mod håndrodsknogler
<u>håndrodsknogler</u>	<i>ossa carpi</i>	8 korte knogler i to rækker
<u>mellemhåndsknogler</u>	<i>ossa metacarpi</i>	ledflader mod fingerknogler ledflader mod håndrodsknogler
<u>fingerknogler</u>	<i>phalanges</i>	grundstykke mellemstykke (ikke tommelfinger) yderstykke

---

 UNDEREKSTREMITETENS SKELET

<i>Hofteben (os coxae)</i>			
<i>Den frie del</i>	lårben (<i>femur</i>) underbensknogler	<i>fibula</i> <i>tibia</i> <i>patella</i>	
	fodens knogler	fodrodsknogler (<i>ossa tarsi</i>) mellemfodsknogler (<i>ossa metatarsi</i>) tåknogler (<i>phalanges</i>)	
<u>lårben</u>	<i>extremitas proximalis</i> <i>corpus femoris</i> <i>extremitas distalis</i>	<i>caput femoris</i> <i>collum femoris</i> <i>trochanter major og minor</i>	
<u>underbensknogler</u> (<i>ossa cruris</i>)	lægbenet (<i>fibula</i>) skinnebenet (<i>tibia</i>) knæskallen (<i>patella</i>) mediale ankelknude (<i>malleolus medialis</i>) laterale ankelknude (<i>malleolus lateralis</i>)	lateralt medialt	<i>corpus</i> <i>extremitas</i> <i>corpus</i> <i>extremitas</i>
<u>fodrodsknogler</u> (<i>ossa tarsi</i>)		syv korte knogler	hælbenet (<i>calcaneus</i>) rullebenet (<i>talus</i>)
<u>mellemfodsknogler</u> (<i>ossa metatarsi</i>)			
<u>tåknogler</u> (<i>phalanges</i>)		grundstykke mellemstykke (ikke storetå) yderstykke	